

gemaakt. Er zijn nog enkele ex. te krijgen á f 1.— bij J. Adriani, Corn. v. d. Lindenstr. 4, te Amsterdam.
J. Hs.

Naar aanleiding van „Cultuur en Waterleidingbelangen”. — In het leerzame rapport, interessant voor ieder die belang stelt in de duinflora en haar wel en wee, waarvan een uittreksel in De Lev. Nat. van Januari '25 voorkwam, troffen mij enkele opmerkingen op blz. 280 (van De L. N.) onderaan over de duinen van de Amsterdamsche Waterleidingen en wel over enkele plekken met grondwaterplanten, die de commissie als „nog niet tot een biologisch evenwicht gekomen” beschouwt. Dit lijkt mij onwaarschijnlijk, ook dat dit evenwicht in andere duinen sneller bereikt zou zijn, dan juist daar. Wanneer we een dergelijk plekje bezoeken in den winter, dan staat daar vrij veel water waaruit direct die grondwaterflora van *Epipactis palustris*, *Herminium* en *Pirola* verklaard is. De eenige reden van het niet wegzakken van het water daar ter plaatse tot het niveau van het op enkele honderden meters afstand gelegen kanaal kan m.i. liggen in een voor water ondoordringbare laag, waarschijnlijk een veenkorst, die aan de kanaalwanden ook inderdaad hier en daar aan de oppervlakte komt. Daar de aanwezigheid van zulke veenkorsten in onze duinen slechts zelden blijkt, is het zeker mogelijk geweest, dat dit aan de aandacht van de commissie ontsnapt is.

De onbeduidende blijvende verlaging van 26 c.M. van het grondwater, in de Schoorlsche duinen, zeker onbeduidend tegenover de schommelingen van 64 en 75 c.M. door het klimaat veroorzaakt (voor 1917?), zal volgens de metingen van het laatste jaar toch wel aanzienlijker zijn?

De plantengroei reageert daar juist gedurende de laatste 3 jaar in ongunstigen zin en herstel van het grondwater zou na den velen regenval van de laatste twee jaar zeker plaats gehad hebben, indien niet de Alkmaarsche waterleiding meer dan vroeger aan het duin bezig is te onttrekken. Daar voltrekt zich dezelfde verandering die in de Haarlemsche duinen twintig jaar of langer geleden begon.

De 17 stellingen van de commissie zullen m.i. overigens bij geen duin-florist bestrijding ondervinden.
C. SIPKES.

Kraaienmaniertjes. — Heden, 11 Jan. het Vondelpark passeerende, vloog een bonte kraai over mij heen met een ongeveer een decimeter lange broodkorst in zijn bek. Twee soortgenooten achtervolgden het dier, om te trachten hem de buit afhandig te maken. Het achtervolgde dier boog, toen de anderen nog maar een paar meter verwijderd waren, plotseling onder het vliegen den kop naar onderen en pakte met zijn pooten het stuk brood uit zijn bek. Zoo vloog hij nog door, werd echter te gelijk ingehaald en zag zich toch genoodzaakt het brood te laten vallen, dat nu op het ijs te land kwam. Wie ten slotte de buit bemachtigde kwam ik niet te weten daar ik verder moest. Het leek mij echter een merkwaardige vliegpraestatie, zooals ik nog nooit gezien had, waarom ik haar u mede deel.

Amsterdam, 11 Jan. 1925.

DR. MAC. GILLAVRY.

Late Zwaluwen. — Misschien is 't de moeite waard te vermelden, dat hier op 3 October 1924 nog een broedsel jonge huiszwaluwen uitvloog. Nooit eerder zag ik zoo laat jonge nestvogels. Dezen herfst kreeg ik te zien een half verlamd exemplaar van het Kleine Waterhoentje (*Ortygometra parva Scop.*). Ongelukkig genoeg is het diertje gestorven en weggeworpen. Het komt, naar ik meen, in ons land niet veel voor.

Zuidhorn (Gr.).

J. DE BOUMA.

De Houtduiven. — Woensdagmorgen 26/II 1924 zag ik te Utrecht een zwerm hout- of boschduiven zóó groot, dat ik hun aantal op ettelijke duizenden schatte. Zij trokken naar het Noordwesten en vlogen vrij hoog. Het waren beslist houtduiven, daar zich, toen zij buiten den stadsrand kwamen een aantal van een 30 stuks, van hen losmaakte en vlak bij mij in het park in de boomen neerstreken. Dit waren waarschijnlijk „Utrechtsche duiven” die hun soortgenooten uitgeleide deden. Nimmer zag ik zoo'n aantal bijeen.

't Scheen mij een invasie of uittocht. Wel las ik van de trekduif in Amerika, doch hoorde nooit van een dergelijken trek bij de onzen. Misschien hebben anderen deze uittocht ook gezien. Wat is hierover uw oordeel?

Utrecht.

H. E. KUYLMAN.

Natuurbescherming in Nederlandsch-Indië. — De Jachtordonnantie van den Gouverneur-Generaal op de bescherming van Zoogdieren en Vogels klinkt als een klok. Wij hopen van harte, dat het gelukken zal er de hand aan te houden. Artikel 1 luidt: Het is in geheel Nederlandsch-Indië gedurende het geheele jaar verboden te jagen op, te vangen, te dooden of, hetzij dood of levend in eigendom of bezit te hebben: den stinkdas (sigoeng, *Mydans meliceps*); de spitsmuizen (tjeloeroet of tjeroeroet, *Crocidura* soorten); de boomspitsmuizen (Toepai, kekes, *Tupaja* sp.); de insectenetende vleermuizen; het schubdier (trenggiling, peusing, *Manis javanica*); de spookdiertjes (*Tarsius* sp) den orang-oetan (*Simia satyrus*); den neusaap van Borneo (Kahau, *Nasalis larvatus*); de zeezwaluwen of sterns, ook wel meeuwen genoemd (*Sternidae*); de steltkluiten (*Himantopus*); de spookievitens (beberek, *Lobivanellus* en *Xiphidiopterus*) de Zwaluwsnippen (boeroeng terik, *Glariolidae*) de ooievaars (bloeo, sandang-lawet, bango maraboe, *Tantalus*, *Dissura* en *Leptoptilus*) de ibissen (patok besi Ibis) de witte of zilverreigers (Koentoel, bango poetih, *Herodias alba*, *intermedia* en *nigripes*), den koe- of buffelreiger (Koentoel, *Bubulcus coromandus*), de kroonduiven (*Goura*); de uilen met uitzondering van den grooten bruinen ooruil (vischuil, ketoepa, *Kelupa javanensis*) en den grooten grijzen ooruil (oehoe, *Bubo orientalis*) den witten zeearend (*Haliaetus leucogaster*); den bastaardwouw of witten valk (alap-alap poetih of alap-alap tikoos, *Elanus hypoleucus*), de echte valken (*Falco* en *Cerchneis*); de neushoornvogels (anggang, rangkong, djoelang, kankareng, *Bucerotidae*); de baardvogels (boeltok, oengkoet-oengkoet, *Capitonidae*); de bijeneters (sesapi, beri-beri, *Meropidae*); de scharrelaars (*Coraciidae*); de ijsvogels (*Alcedinidae*); de spechten (toeki, platok, *Picidae*); de seroekoes of trogons (Kasoemba, *Trogonidae*); de koekoeken (Piet van Vliet, koel, boeboet, *Cuculidae*); de geitenmelkers of nachtzwaluwen (*Caprimulgidae*); de gierzwaluwen (salanganen *Cypselidae*); de grond- of prachtlijsters (Pitta's *Pittidae*) de paradijsvogels met uitzondering van de gele paradijsvogels (*Paradisea apoda* en *minor*); de zwaluwen (*Hirundinidae*); de bladvogels (*Phyllornidae*); de brilvogels (*Zosteropidae*); de winterkoninkjes (*Trogloditidae*); de timelia's (*Timelidae*); de kruiplijsters (*Pomatorhynchus*); de brilklauwieren (*Prionopidae*); de spotvogels (*Phylloscopidae*); de rietzangers (*Sylviidae*); de snijdervogels (*Orthotomidae*) de piepers (*Anthus*) de kwikstaarten (*Motacillidae*); de vorkstaarten. (*Hemicuridae*); de lijsters (*Turdidae*); de beeklijsters (*Mycophonidae*); de ixo's of boelboels (*Pycnonotidae*); de vliegenvangers (*Muscicapidae*); de rupsvogels (*Campophagidae*); de drongo's (*Dicruridae*); de spitsvogels (*Artamidae*), de hapvogels (*Eurylaemidae*); de klauwervogels (*Laniidae*); de meezen (*Paridae*); de boomklevers (*Sittidae*); de wielewalen (*Oriolidae*); de spreuwen (*Sturnidae*); de leeuweriken (*Alaudidae*), de honingvogels (*Nectariniidae*); de honingzuigers (*Meliphagidae*).

Het verbod in het voorgaande lid, omtrent het in eigendom of bezit hebben is mede van toepassing met betrekking tot alle versche lichaamsdeelen van de genoemde diersoorten.

2. Het is op Java en Madoera gedurende het geheele jaar verboden te jagen op, te vangen, te dooden of, hetzij dood of levend, in eigendom of bezit te hebben: het Javaansche neushoorn-dier (*Rhinoceros sondaicus*) en de Grijze gibbon (wau-wau owah, *Hylobates leuciscus*).

3. Het is in geheel Nederlandsch-Indië verboden te jagen op, te vangen, te dooden of, hetzij levend of dood, in eigendom of bezit te hebben: gedurende de maanden Februari tot en met Augustus de duiven (*Columbae*), de hoenderachtige vogels (patrijzen, kwartels, boschkippen, fazanten, pauw, *Galli*); gedurende de maanden Januari tot en met Juli: de konings- of goudsnippen (peloeng, *Rostratula capensis*), de waterhoenderen (rallen, koeten, mandar, hahajaman, tikoosan, *Rallidae*); gedurende de maanden Maart tot en met Juli: de eenden en futen (meliwis-soorten, bebendjoet, *Anatidae*, *Podiceps*).

4. Het is op Java en Madoera verboden gedurende de maanden December tot en met Juli te jagen op, te vangen, te dooden of, hetzij dood of levend, in eigendom of bezit te hebben: het hert (*Cervus hippelaphas*); den kidang (muntjak, *Cervulus muntjac*); het dwerg-hert (Kantjil, *Tragulus Kanchil*), den banteng (*Bos sondaicus*).